

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi opettajankoulutuslain
11 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan opettajankoulutuslakia muutettavaksi siten, että yliopistojen opettajankoulutusyksiköiden lehtoreilla sekä harjoittelukoulujen rehtoreilla ja lehtoreilla ei ole vuosina 1997—1999 oikeutta ja velvollisuutta yhden lukukauden virkavapauteen opiskelua varten. Esityksen mukaan mainittuina vuosina tapahtuvaa palvelua ei lueta tällaiseen virkavapauteen oikeuttavaksi eikä

velvoittavaksi. Vastaava järjestely on valtiontaloudellisista syistä ollut voimassa vuosina 1994—1996.

Esitys liittyy vuoden 1997 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Opettajankoulutuslain 5 §:ssä (621/88) säädetään, että opettajankoulutus järjestetään korkeakoulun kasvatustieteiden tiedekunnassa tai muussa vastaavassa yksikössä, jota laissa kutsutaan opettajankoulutusyksiköksi. Lain 6 §:n mukaan opettajankoulutusyksikköön kuuluu tarpeellinen määrä harjoittelukouluja, joista on voimassa, mitä niistä on erikseen säädetty.

Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Lapin, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoihin sekä Abo Akademiin kuuluu opettajankoulutusyksikkö. Kullakin yliopistolla on yksi tai kaksi harjoittelukoulua. Yhteensä näitä kouluja on 13.

Lain 11 §:n 1 momentin mukaan opettajankoulutusyksikön vakinaisella lehtorilla ja harjoittelukoulun vakinaisella rehtorilla ja lehtorilla on oikeus ja velvollisuus yhden

lukukauden virkavapauteen opiskelua varten aina seitsemän vuoden palvelun jälkeen tällaisessa virassa. Virkavapauteen oikeuttavaksi ja velvoittavaksi palvelusajaksi luetaan myös tilapäisenä lehtorina palveltu aika korkeakoulun järjestämässä opettajankoulutuksessa. Opintolukukauden ajalta maksetaan virkaan kuuluva palkkaus. Rehtorilla ja lehtorilla, joka on täyttänyt 60 vuotta tai täyttäisi 60 vuotta ennen opintolukukautensa päättymistä, ei ole edellä tarkoitettua oikeutta eikä velvollisuutta.

Opettajankouluttajilla on ollut oikeus ja velvollisuus virkavapauteen opiskelua varten siitä lähtien, kun opettajankoulutus siirtyi korkeakouluihin vuosina 1973—1975. Kokeemukset opintolukukaudesta ovat olleet myönteisiä. Virkavapauden aikana tapahtuvaa opiskelua on kehitetty korkeakoulujen asiantuntemusta hyödyntäen. Järjestelmän merkitys oli suurin 1970-luvulla, jolloin

opettajankoulutus oli juuri siirretty korkea-kouluihin ja jolloin suuri osa opettajankouluttajista oli siirtynyt korkeakouluihin muista oppilaitoksista. Oikeus ja velvollisuus on valtiontaloudellisista syistä keskeytetty kahdeksi vuodeksi 1970-luvulla sekä elokuun 1 päivän 1994 ja joulukuun 31 päivän 1996 väliseksi ajaksi.

Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 1997 harjoittelukoulujen määrärahat eivät merkittävästi lisäänty kuluvan vuoden määrärahoihin verrattuna eikä niitä liene mahdollisuutta lisätä lähivuosinakaan. Tästä syystä ehdotetaan säädettäväksi, että oikeutta ja velvollisuutta palkalliseen opintolukukauteen ei ole vuosina 1997—1999. Jos mainittuna aikana tapahtuva palvelu laskettaisiin opintolukukauteen oikeuttavaksi, huomattava osa opettajankouluttajista olisi yhden lukukauden virkavapaana vuonna 2000 ja heti seuraavina vuosina. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vuosina 1997—1999 tapahtuvaa palvelua ei oteta huomioon laskettaessa palvelusaikaa, joka oikeuttaa ja velvoittaa virkavapauteen opiskelua varten.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Lain 11 §:n 1 momentin mukaan opiskelua varten myönnetyn virkavapauden ajalta maksetaan virkaan kuuluva palkkaus. Tämän järjestelmän vuoksi otettavien viransijaisten palkkauskustannukset yliopistoissa ja harjoittelukouluissa olivat vuosittain yhteensä noin kahdeksan miljoonaa markkaa ennen järjestelmän keskeyttämistä. Jos järjestelmä tulisi jälleen käyttöön, virkavapauteen oikeutettuja

ja velvoitettuja rehtoreita ja lehtoreita olisi lähivuosina hiukan vähemmän kuin vuosikymmenen alkuvuosina, sillä virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa aikaa ei ole kertynyt vuosina 1994—1996. Järjestelmän kustannukset olisivat lähivuosina pienemmät kuin kahdeksan miljoonaa markkaa, mutta kohoaisivat vähitellen sitä mukaa kuin virkavapauteen oikeuttavaa palvelusaikaa taas kertyisi.

Lain 11 §:ssä säädettyyn virkavapauteen oikeutettujen ja velvoitettujen joukko on kasvanut, kun lastentarhanopettajien koulutus ja lastentarhanopettajaopistojen lehtorin virat on siirretty yliopistoihin 1 päivästä elokuuta 1995, joten järjestelmän kustannukset kasvaisivat aikaa myöten entistä suuremmiksi.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetusministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto opetushallitukselta, opettajankoulutusta järjestäviltä yliopistoilta, harjoittelukouluilta sekä Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry:ltä.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1997 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

opettajankoulutuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä joulukuuta 1971 annetun opettajankoulutuslain (844/71) 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1208/93), seuraavasti:

11 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen opiskelua varten ei ole 1 päivästä elokuuta 1994 31 päivään joulukuuta 1999. Vuosina 1994—1999 tapahtuvaa palvelua ei oteta

huomioon virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa palvelusaikaa laskettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

Laki

opettajankoulutuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä joulukuuta 1971 annetun opettajankoulutuslain (844/71) 11 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 17 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1208/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen opiskelua varten ei ole vuoden 1994 elokuun 1 päivästä vuoden 1996 joulukuun 31 päivään. Vuosina 1994, 1995 ja 1996 tapahtuvaa palvelua ei oteta huomioon virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa palvelusaikaa laskettaessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta ja velvollisuutta virkavapauteen opiskelua varten ei ole 1 päivästä elokuuta 1994 31 päivään joulukuuta 1999. Vuosina 1994–1999 tapahtuvaa palvelua ei oteta huomioon virkavapauteen oikeuttavaa ja velvoittavaa palvelusaikaa laskettaessa.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1997.*